

บทความวิจัย (Research Article)

การดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อชุมชน IMPLEMENTATION ACCORDING TO MODEL OF SHORT-TERM VOCATIONAL TRAINING CENTER FOR THE COMMUNITY

Received: November 6, 2018

Revised: December 3, 2018

Accepted: December 24, 2018

สุจินต์ ว่างใหม่^{1*} ปิยะ กรกชจินตนาการ² และคมสันต์ ชโนศวรรย์³
Sujin Wungmai^{1*} Piya Korakotjintanakarn² and Komson Chanaisawan³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
^{1,2,3}King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Bangkok 10800, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: jsukumaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อชุมชน มีขั้นตอนการวิจัยดังนี้ หลังจากที่ได้ สร้างรูปแบบและคู่มือการดำเนินงาน คู่มือพัฒนาผู้สอนและคู่มือพัฒนาเจ้าหน้าที่ ซึ่งผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.78) ส่วนคู่มือทั้ง 3 ชุด ผู้เชี่ยวชาญเห็นในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80 4.84 และ 4.87 ตามลำดับ) จากนั้นได้นำรูปแบบและคู่มือต่างๆ ไปดำเนินการทดลองใช้ เริ่มจากการพัฒนาเจ้าหน้าที่และครูผู้สอนตามคู่มือที่ได้พัฒนาขึ้นซึ่ง ผลการพัฒนาครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ มีผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.05 และ 24.00 ตามลำดับ จากนั้นให้ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามคู่มือ ดำเนินการทดลองฝึกอบรบวิชาชีพให้กับประชาชนทั่วไปจำนวน 148 คน เรียน 9 หลักสูตรรายวิชา

ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรบวิชาชีพมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 63.39 มีผลการเรียนระหว่างการศึกษา และสิ้นสุดการฝึกอบรบในระดับ (E1/E2) 70.06/73.30 และมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของศูนย์ฝึกฯ ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.81) การติดตามผลการฝึกอบรบวิชาชีพหลังจากฝึกอบรบพบว่า ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรบไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากที่สุดที่ระดับร้อยละ 90.67

คำสำคัญ: รูปแบบศูนย์ฝึก วิชาชีพพระยะสั้น ชุมชน

Abstract

The purpose of this research is to performance of short-term vocational training centers for the community. The research process is as follows. After creating the model and operating manual. Instructor Development Guide and Staff Development Manual The highest level of expert judgment ($\bar{X} = 4.78$) The three experts' guides were the highest level ($\bar{X} = 4.80, 4.84$ and 4.87 , respectively). The models and manuals were then used to conduct the trial. From the development of staff and teachers in accordance with the developed guidelines. The results of teacher development. And staff The learning outcomes increased by 32.05% and 24.00%, respectively. After that, the development teacher and staff will follow the training manual. 148 vocational training courses for the general public.

The results showed that the students who received the vocational training had the average achievement of 63.39%. The results of the study continued. And final behavior at the level (E1/E2) at the level 70.06 / 73.30 and the satisfaction with the operation. Teachers and staff at the highest level ($\bar{X} = 4.81$). Follow up training results after training. It was found that the learners' knowledge gained from the training was most useful in daily life at 90.67%.

Keywords: Training Center Format, Shot-term Vocational, Community

บทนำ

การพัฒนาประเทศที่มุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตนำองค์ความรู้ที่ได้มาพัฒนาคุณภาพชีวิต ประกอบอาชีพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน พัฒนาสังคมครอบครัวให้มีความยั่งยืนโดยการสนับสนุนการจัดการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่และความพร้อม สำหรับการบริการด้านการศึกษาให้กับประชาชนทั่วไปนำความรู้ไปพัฒนาวิชาชีพ เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐให้มีการบริหารจัดการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่มีความพร้อม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับประชาชน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโดยภาพรวม (Office of the Prime Minister, 2016)

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษา ได้มีการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดการศึกษาได้ในระดับหนึ่ง ตามความต้องการของชุมชน และความเหมาะสมกับท้องถิ่น (National Board of Education, 2010) ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษามีความเหมาะสม และได้มาตรฐาน มีความเข้มแข็งและได้คุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีความสามารถด้านการจัดการศึกษาโดยตรง เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษามีความเข้มแข็งและได้คุณภาพเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นให้มากที่สุด (Evaluation Office, 2010) หน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในส่วนของ การฝึกทักษะวิชาชีพ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับเทคโนโลยี คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยหน่วยงานดังกล่าวมีหน่วยงานย่อยภายในซึ่งแบ่งความรับผิดชอบในการบริการวิชาการให้กับผู้เรียนในแต่ละระดับที่

แตกต่างกัน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบสำหรับประชาชนทั่วไปที่ต้องการยกระดับความสามารถด้านทักษะวิชาชีพเฉพาะด้าน โดยไม่ประสงค์ที่จะเพิ่มวุฒิการศึกษา คือ วิทยาลัยสารพัดช่าง (Bureau of Standards and Quality Assurance, 2007) มีการจัดการเรียนการสอนอาชีพให้กับประชาชนทั่วไปเพื่อฝึกทักษะวิชาชีพ มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติเป็นสำคัญ (Naikongsiri, et al., 2012) และอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชนคือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่หลักในด้าน “การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ของประชาชนในเขตที่รับผิดชอบ และมีภารกิจในการจัดการศึกษาในส่วนของจัดการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนไม่ใช่หน้าที่หลักของหน่วยงานนี้ จึงทำให้กระบวนการดำเนินการขาดซึ่งการบริหารจัดการที่ดี (Hasakoon, et al., 2016, pp. 52-60) เพื่อให้ทิศทางการจัดการศึกษาเป็นไปในทางที่ดี และตรงกับบริบทของประชาชนในแต่ละชุมชน การส่งเสริมการศึกษาด้านทักษะวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชนจะส่งผลให้ประชาชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและรายได้ที่ดีขึ้น (Jason & Marina, 2013, pp. 315-326) การฝึกทักษะวิชาชีพในระหว่างปฏิบัติงาน เกิดการพัฒนาตนเองส่งผลให้งานหลักที่ทำอยู่เป็นประจำมีการพัฒนาขึ้น ส่งผลให้รายได้จากการปฏิบัติงานประจำมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นตามไปด้วย (Valerie & Terry, 2014, pp. 99-108) จากนโยบายที่สอดคล้องกันของหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและวิทยาลัยสารพัดช่าง ในการจัดการศึกษาด้านการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนมีทักษะวิชาชีพที่เพิ่มขึ้น ส่งผลถึงประชาชนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (Pisutsinton, 2011, pp. 115-127) โดยหน่วยงานทั้งสององค์กรต่างมีความโดดเด่นเฉพาะในแต่ละด้าน ทั้งการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา การร่วมมือกันทั้งสององค์กรจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืน ซึ่งหน่วยงานทั้งสองมีทั้งความพร้อมและความต้องการที่จะร่วมมือกันเพื่อจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนทั่วไปอยู่แล้ว (Wungmai, et al., 2018, pp. 1629-1637) ผนวกกับหน่วยงานจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะจัดการศึกษา ควรมีการจัดทำความร่วมมือกันในหลายภาคส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษาให้ออกมาเป็นรูปธรรมมากที่สุด (Sriudom, et al., 2015, p. 80) จะเห็นได้ว่า ภารกิจด้านการจัดการศึกษาวิชาชีพ ในส่วนของประชาชนทั่วไป ผู้รับผิดชอบหลัก คือ หน่วยงานวิทยาลัยสารพัดช่าง และหน่วยงานที่รับผิดชอบความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทั่วไป พร้อมกับได้รับมอบหมายให้จัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชน คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานทั้งสอง เพื่อช่วยเหลือกันจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนทั่วไปให้ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพจากหน่วยงานการศึกษาที่มีความชำนาญ เกี่ยวกับการฝึกอบรม การวัดผล การตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา อันจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามเกณฑ์ การนำประชาชนทั่วไปในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสมัครเข้าสู่ระบบ เป็นผู้เรียนในหน่วยงานวิทยาลัยสารพัดช่างจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่สามารถพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเองให้เพิ่มสูงขึ้นได้

ดังนั้น การร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานวิทยาลัยสารพัดช่างและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนในชุมชน เพื่อยกระดับความสามารถด้านทักษะวิชาชีพเฉพาะด้านให้กับผู้เรียนตามความต้องการ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาอาชีพเดิม เสริมสร้างอาชีพใหม่ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งการดำเนินงานจะสอดคล้องกับนโยบายของทั้งสององค์กร พร้อมกันนั้นยังเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในภาพรวม

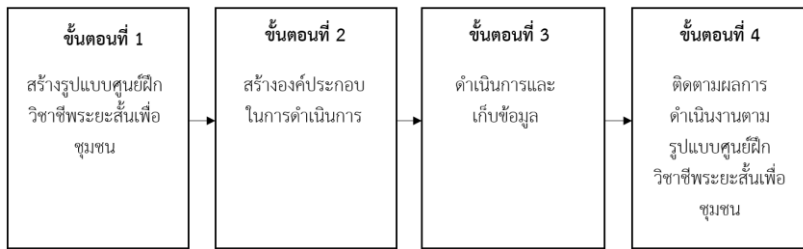
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชนที่ได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การติดตามผลการฝึกอบรมพัฒนาครูตามคู่มือ ติดตามผลการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตามคู่มือ ติดตามผลการฝึกอบรมตามคู่มือดำเนินการ และติดตามผู้เรียนหลังจบการอบรม เพื่อเป็นต้นแบบที่เหมาะสมสำหรับการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิทยาลัยสารพัดช่างและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการร่วมมือกันจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันให้กับผู้เรียนที่สนใจในชุมชนที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

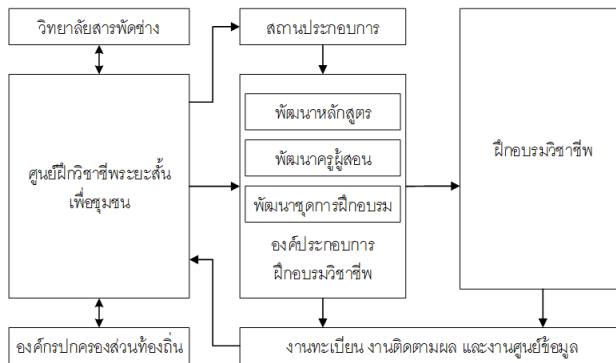
การวิจัยเรื่องการศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน

ภาพ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

จากภาพ 1 แสดงขั้นตอนดำเนินการวิจัยการศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

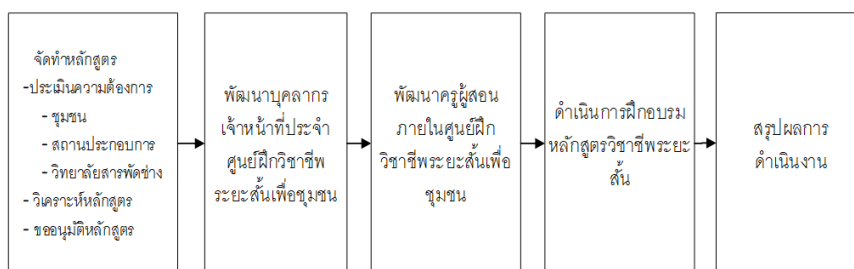
ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบฯ โดยได้สร้างรูปแบบเพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 คน จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 12 คน และจากสถาบันการศึกษาอื่น 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 24 คน และได้รวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ภาพ 2 รูปแบบขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 สร้างองค์ประกอบการดำเนินการตามรูปแบบ ประกอบด้วย คู่มือดำเนินงาน คู่มือพัฒนาครูผู้สอน และคู่มือการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ เพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน โดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3 ชุด การสรุปผลหากคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าองค์ประกอบตามรูปแบบ มีคุณภาพสามารถที่จะขยายผลต่อไปได้

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตามรูปแบบหลังจากการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 จึงได้รูปแบบ และองค์ประกอบที่พร้อมขยายผล จึงได้ทำการทดลองดำเนินงานตามรูปแบบและองค์ประกอบการดำเนินงาน โดยมีการทดลอง 5 ระยะ ดังนี้

ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสั้นเพื่อชุมชน

ระยะที่ 1 จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพโดยการประเมินความต้องการของประชาชนในชุมชน สถานประกอบการใกล้เคียง และความพร้อมของวิทยาลัยสารพัดช่าง เพื่อให้ได้หลักสูตรสำหรับการทดลองวิจัย จำนวน 9 รายวิชาตามที่ต้องการ ระยะที่ 2 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพตามคู่มือ บุคลากรที่เข้ารับการพัฒนาเป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานเทศบาลตำบลช้างเผือก จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 คน มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยใช้แบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และประเมินความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ระยะที่ 3 ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอน การพัฒนาครูผู้สอนที่จะปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกฯ เพื่อให้เข้าใจเป้าหมายของการดำเนินงานภายในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งวิทยากรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับชุมชน พัฒนาครูผู้สอนตามคู่มือ มีครูผู้สอนจากหน่วยงานวิทยาลัยสารพัดช่างและจากหน่วยงานอื่นสนใจเข้ารับการพัฒนา จำนวน 20 คน การดำเนินการพัฒนามีเนื้อหาเกี่ยวกับ กฎระเบียบต่างๆ ของทั้งสองหน่วยงาน การพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน พฤติกรรมการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยขั้นตอนการพัฒนา มีข้อสอบก่อนเรียน (Pre-Test) และหลังเรียน (Post-Test) สำหรับผู้เข้ารับการพัฒนา มีการฝึกจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และทำการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการพัฒนา โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีตำแหน่งเป็นครูเชี่ยวชาญ ชำนาญการพิเศษ และเชี่ยวชาญเป็นผู้ประเมิน จำนวน 4 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาในครั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป ระยะที่ 4 ดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยให้บุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการพัฒนา ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกฯ ตามที่ได้รับการพัฒนา และครูผู้สอนเตรียมการฝึกอบรมตามคู่มือและดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้เรียน ซึ่งการทดลองได้แบ่งการฝึกอบรม

ออกเป็น 3 ช่วงเวลา คือ การฝึกอบรม ระยะเวลา 8 ชั่วโมง จำนวน 3 รายวิชา ระยะเวลาฝึกอบรม 16 ชั่วโมง จำนวน 3 รายวิชา และระยะเวลาฝึกอบรม 32 ชั่วโมง จำนวน 3 รายวิชา รวมเป็น 9 รายวิชา ตามตารางการฝึกอบรม ระยะที่ 5 หลังจากฝึกอบรมมีการวัดและประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรม แบ่งเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียน ผลการพัฒนา ประสิทธิภาพของผู้เรียนระหว่างกระบวนการและผลงาน (E1/E2) พร้อมทั้งประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเพื่อใช้สำหรับเป็นข้อมูลงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การติดตามผลการฝึกอบรมผู้เรียนที่ผ่านหลักสูตรไปแล้วในระหว่างสัปดาห์ที่ 4-8 เพื่อติดตามถึง การนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ และการติดตามถึงความพึงพอใจในการเข้าร่วมอบรมตามโครงการ ศูนย์ฝึก ว่าผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความคิดเห็นอย่างไรกับศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสัน เพื่อชุมชนมีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หลังจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพจบหลักสูตรไปแล้ว 4-8 สัปดาห์ เพื่อประเมินผลการนำผลที่ได้มาประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการฯ

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน อธิบาย ผลการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชนประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 คน พบว่าภาพรวมแล้วผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับรูปแบบระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.78)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินองค์ประกอบตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน ซึ่งประกอบด้วย คู่มือดำเนินงาน คู่มือพัฒนาครูผู้สอน และคู่มือพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 12 คน โดยรวมแล้วผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคู่มือทั้ง 3 ชุดในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80 4.84 และ 4.87 ตามลำดับ)

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน หลังจากการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 จึงได้รูปแบบฯ และองค์ประกอบที่พร้อมขยายผล จึงได้ทำการทดลองดำเนินงานตามรูปแบบฯ และองค์ประกอบการดำเนินงานโดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ระยะด้วยกัน ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 จัดทำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ตามความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ความต้องการของสถานประกอบการและความพร้อมของสถานศึกษา โดยการสำรวจและจัดทำตามกระบวนการ ซึ่งได้หลักสูตรสำหรับการทดลอง ซึ่งแบ่งระยะเวลาการฝึกอบรมเป็น 3 ช่วงเวลา คือ 8 ชั่วโมง 16 ชั่วโมง และ 32 ชั่วโมง แต่ละช่วงเวลาอบรม ช่วงเวลาละ 3 รายวิชา รวมเป็น 9 รายวิชา เพื่อให้เกิดความแตกต่างของช่วงเวลาการฝึกอบรม

ระยะที่ 2 การพัฒนาเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์ฝึกฯ ตามคู่มือ จากบุคลากรเจ้าหน้าที่ เพื่อจะสามารถเข้าปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกฯ ได้ โดยมีผู้เข้ารับการพัฒนา จำนวน 22 คน ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการฝึกอบรมบุคลากรเจ้าหน้าที่ภายในศูนย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 32.05 คุณภาพของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.92)

ระยะที่ 3 การพัฒนาครูผู้สอนที่จะปฏิบัติการสอนภายในศูนย์ฝึกฯ จำนวน 20 คน ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 24 มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย

4.97) และผลของค่าความเหมาะสมสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนทดลองทำขณะพัฒนา มีค่าที่ระดับ 0.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 0.50

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยและประสิทธิภาพการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันให้กับผู้เรียนในชุมชน

ที่	รายวิชา	ชั่วโมง อบรม	คะแนน เฉลี่ย	ประสิทธิภาพ	
				E1	E2
1	ซ่อมจักรยานยนต์ (ปะยาง)	8 ชั่วโมง	72.17	76.89	58.00
2	ซ่อมจักรยานยนต์ (โช้-สเตอร์)	16 ชั่วโมง	57.53	82.81	63.71
3	ซ่อมจักรยานยนต์ (ไฟฟ้า)	32 ชั่วโมง	54.84	61.09	51.56
ค่าเฉลี่ยวิชาช่างจักรยานยนต์			61.51	73.61	57.76
4	ตัดผมชาย (สกรีนแฮด)	8 ชั่วโมง	71.38	68.92	78.77
5	ตัดผมชาย (ทรงนักเรียน)	16 ชั่วโมง	66.56	70.31	72.80
6	ตัดผมชาย (รองทรงสูง-ต่ำ)	32 ชั่วโมง	54.22	66.29	80.00
ค่าเฉลี่ยวิชาช่างตัดผม			64.04	68.51	77.19
7	เครื่องหนัง (พวงกุญแจจากเศษหนัง)	8 ชั่วโมง	75.13	70.49	89.07
8	เครื่องหนัง (กระเป๋าใส่เศษสตางค์)	16 ชั่วโมง	62.21	68.78	84.00
9	เครื่องหนัง (กระเป๋าสะพาย)	32 ชั่วโมง	56.55	64.89	81.78
ค่าเฉลี่ยวิชาช่างเครื่องหนัง			64.63	68.05	84.95
ค่าเฉลี่ยรวม			63.39	70.06	73.30

ระยะที่ 4 การดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสันให้กับผู้เรียนที่สนใจสมัครเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 148 คน มีการแบ่งรายวิชาออกเป็น 3 สาขางาน แยกเป็นช่วงเวลากการฝึกอบรม 3 ช่วงคือ 8 ชั่วโมง 3 รายวิชา 16 ชั่วโมง จำนวน 3 รายวิชา และ 32 ชั่วโมง จำนวน 3 รายวิชา รวมเป็น 9 รายวิชา ซึ่งผลการประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีค่าผลคะแนนเฉลี่ยในระดับร้อยละ 63.39 มีประสิทธิภาพกระบวนการต่อผลงาน (E1/E2) ในระดับ 70.06/73.30 มีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมวิชาชีพในระดับพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.81)

ตาราง 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม

ลำดับที่	ชื่อรายวิชา	ความพึงพอใจ	
		\bar{x}	S.D.
1	ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ (ปะยาง)	4.95	0.11
2	ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ (เปลี่ยนโช้-สายพาน)	4.88	0.22
3	ช่างซ่อมรถจักรยานยนต์ (ไฟฟ้ารถจักรยานยนต์)	4.82	0.27
4	ช่างตัดผมชาย (ทรงสกรีนแฮด)	4.88	0.24
5	ช่างตัดผมชาย (ทรงนักเรียน)	4.81	0.37

ลำดับที่	ชื่อรายวิชา	ความพึงพอใจ	
		\bar{x}	S.D.
6	ช่างตัดผมชาย (รองทรงต่ำ-สูง)	4.76	0.46
7	ช่างเครื่องหนัง(พวงกุญแจจากเศษหนัง)	4.86	0.32
8	ช่างเครื่องหนัง (กระเป๋าใส่เศษสตางค์)	4.78	0.42
9	ช่างเครื่องหนัง (กระเป๋าสะพาย)	4.61	0.62
รวม		4.81	0.34

ขั้นตอนที่ 4 ผลการติดตามผู้เรียนหลังจากฝึกอบรม ได้ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ และความเหมาะสมของศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมได้นำความรู้ที่ได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากที่สุด (ร้อยละ 90.67) รองลงมา คือ การนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาอาชีพเดิมที่ทำอยู่ (ร้อยละ 8.00) และสุดท้ายผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพใหม่ (ร้อยละ 1.33) ผลการติดตามความพึงพอใจของผู้ผ่านการฝึกอบรม ผู้ผ่านการฝึกอบรมมีความคิดเห็นถึงความเหมาะสมต่อการดำเนินงานของศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชนในระดับเหมาะสมร้อยละ 89.00

การอภิปรายผลการวิจัย

จากที่ได้พัฒนารูปแบบศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสัน และเสนอผู้เชี่ยวชาญประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบฯ ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.78) จากนั้นนำผลการประเมินและคำแนะนำต่างๆ ใช้สำหรับการพัฒนาองค์ประกอบการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย คู่มือ จำนวน 3 ชุด คือ คู่มือดำเนินงาน คู่มือพัฒนาครูผู้สอน และคู่มือพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ เพื่อเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการดำเนินงานทั้ง 3 ชุด ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80, 4.84 และ 4.87 ตามลำดับ)

จากนั้นนำผลจากการพัฒนารูปแบบฯ และองค์ประกอบการดำเนินงานทั้งหมดทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ทราบผลการวิจัยที่สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่และพัฒนาครูผู้สอนตามคู่มือที่ได้พัฒนาขึ้น เพื่อดำเนินงานภายในศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน ผลที่ได้จากการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ และพัฒนาครูผู้สอนตามคู่มือ ผู้ที่ได้รับการพัฒนามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นระดับ ร้อยละ 32.05 และ 24.00 ตามลำดับ และมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาทั้งบุคลากรเจ้าหน้าที่ และการพัฒนาครูผู้สอนตามคู่มือในระดับพึงพอใจมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.92 และ 4.97 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่าคู่มือพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ และคู่มือพัฒนาครูผู้สอนมีประสิทธิภาพ ผสมกับผู้ที่เข้ารับการพัฒนาทั้งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์ และครูผู้สอนตระหนักถึงภาระหน้าที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานหลัก สอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง การประเมินความพร้อมและความต้องการการจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน ที่กล่าวถึงความพร้อมและความต้องการของหน่วยงานทั้งสองต่อการดำเนินงานตามโครงการศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยะสันเพื่อชุมชน เพื่อจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชน (Wungmai, et al., 2018, pp. 1629-1637)

2. ดำเนินการจัดการฝึกอบรมตามคู่มือดำเนินงาน โดยเริ่มจากการจัดทำหลักสูตร ที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป ความต้องการของสถานประกอบการ และความพร้อมของหน่วยงานวิทยาลัยสารพัดช่าง ทั้งทางด้าน บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จะใช้ในการจัดการสอน ส่งผลทำให้ได้หลักสูตร จำนวน 9 รายวิชา จากนั้นนำหลักสูตรที่ได้ไปดำเนินการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนในชุมชนที่สนใจ โดยครูผู้สอนที่ผ่านการพัฒนาจากการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับประชาชนผู้สนใจได้ผลการฝึกอบรม ดังนี้ ระดับผลคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนมีค่า ร้อยละ 63.39 มีผลประสิทธิภาพระหว่างกระบวนการต่อผลงานในระดับ $E1/E2 = 70.06/73.30$ โดยผู้เรียนได้ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งหมด แสดงถึงคู่มือดำเนินงานของศูนย์ฝึกวิชาชีพพระยาศรีสุนทรเพื่อชุมชน มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการขยายผลต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการฐานสมรรถนะเพื่อพัฒนาโค้ช (Coach) ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งกล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับ ครู ผู้เรียน และวัสดุการสอน จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีพที่สูงขึ้น (Boonsanong & Promchun, 2017, pp. 21-33)

3. การดำเนินการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับผู้เรียนที่เป็นประชาชนทั่วไป สามารถแบ่งผลการวิเคราะห์รายวิชาการเรียนรู้ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) รายวิชาที่มุ่งเน้นกระบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้อง ซึ่งขณะปฏิบัติจะไม่สามารถสร้างผลงานที่ดีได้เพราะต้องฝึกใช้เครื่องมือที่แปลกใหม่และหลากหลาย ยังไม่ชำนาญกับเครื่องมือเหมือนกันรายวิชาช่างซ่อมจักรยานยนต์ ซึ่งมุ่งเน้นการใช้เครื่องมือเป็นสำคัญ คะแนนระหว่างกระบวนการ จึงมีค่าสูงกว่า ค่าคะแนนผลงาน ($E1 > E2$, $E1$ เฉลี่ย 73.61, $E2$ เฉลี่ย 77.19) 2) รายวิชาที่มุ่งเน้นทักษะ มีการฝึกใช้เครื่องมือพื้นฐานน้อยชิ้นแต่จำเป็นต้องฝึกการใช้ทักษะสำหรับการฝึกซ้ำๆ ให้ชำนาญ เช่น วิชาช่างตัดผมชาย และวิชาช่างเครื่องหนัง ผู้เรียนจะได้รับบทฝึกใช้เครื่องมือเท่าที่จำเป็นและปฏิบัติงานซ้ำๆ จนได้ผลงานตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ จะมีค่าคะแนนระหว่างกระบวนการน้อยกว่า ค่าคะแนนผลงาน เพราะการเรียนรายวิชาดังกล่าว ไม่มุ่งเน้นกระบวนการ แต่ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือพื้นฐานสร้างผลงานได้หลากหลาย ($E1 < E2$, $E1$ เฉลี่ยเท่ากับ 68.51 และ 70.06, $E2$ เฉลี่ยเท่ากับ 77.19 และ 84.95 ตามลำดับ) ดังนั้น การวัดและประเมินผลจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างด้านรายวิชาที่มุ่งเน้นกระบวนการ และมุ่งเน้นทักษะประกอบด้วย เพื่อจะสามารถวัดความสามารถของผู้รับการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม

4. ระยะเวลาฝึกอบรมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนอย่างเห็นได้ชัด สังเกตจากระยะเวลาการฝึกอบรมของทั้ง 3 รายวิชาที่มีจำนวนชั่วโมงการสอนที่ 8 ชั่วโมงจะมีคะแนนเฉลี่ย (คะแนนเฉลี่ย 72.17, 71.38 และ 75.13 ตามลำดับ) สูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของรายวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอน 32 ชั่วโมง (คะแนนเฉลี่ย 54.84, 54.22 และ 56.39 ตามลำดับ) และความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีการจัดฝึกอบรมระยะเวลา 8 ชั่วโมงทั้ง 3 รายวิชา (ค่าเฉลี่ย 4.95, 4.88 และ 4.86) มีค่าสูงกว่าการจัดฝึกอบรมระยะเวลา 32 ชั่วโมงทั้ง 3 รายวิชา (ค่าเฉลี่ย 4.82, 4.76 และ 4.61) และสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง แรงจูงใจในการเข้าศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยาศรีสุนทรของนักศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร (Thaithanee, 2014) ที่กล่าวว่า ความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับการฝึกอบรมอาชีพในหลักสูตรวิชาชีพพระยาศรีสุนทร เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านการฝึกทักษะวิชาชีพ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ มีการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. หลังจากฝึกอบรมได้ติดตามผู้เรียนเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (ร้อยละ 90.67) และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในระดับน้อย

ที่สุด (ร้อยละ 1.33) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมโครงการพัฒนาอาชีพสู่ชุมชน ซึ่งพบว่า ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมมีความสนใจที่จะนำความรู้ที่ได้ไปในการประกอบอาชีพมีน้อย (Choosup, 2013) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้กับประชาชนทั่วไป ควรมุ่งเน้นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดทำบันทึกข้อตกลง ควรมีการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างหน่วยงาน วิทยาลัยสารพัดช่าง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบด้าน การบริหารจัดการ ด้านกำลังคน สถานที่ทำงาน สถานที่ฝึกอบรม และงบประมาณใช้อย่างชัดเจน

1.2 การพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรเจ้าหน้าที่ ทั้งครูผู้สอน และบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึกวิชาชีพระยะสั้นเพื่อชุมชน ควรได้รับการพัฒนาอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้ทราบถึงบริบทของโครงการ และสามารถดำเนินงานตามโครงการได้ โดยเฉพาะครูผู้สอน เพื่อจะได้จัดทำหลักสูตร และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง และทราบถึงความเหมือนและความต่างกันของประชาชนในชุมชนที่ไปทำการสอนถึงความแตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรม อายุ เชื้อชาติ ศาสนา และพื้นฐานความรู้ ซึ่งการพัฒนาก่อนการดำเนินงานตามโครงการจะทำให้ครูผู้สอนได้เตรียมวิธีการและกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสม

1.3 ระยะเวลาการฝึกอบรม ควรมีการจัดฝึกอบรมในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเวลาเรียนที่เหมาะสม และมีการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งการฝึกอบรมที่มีการฝึกยาวนานหรือหลายวัน จะส่งผลทำให้ผู้เข้ารับการศึกษาฝึกอบรมไม่สามารถฝึกอบรมได้อย่างต่อเนื่อง และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือสถานที่ที่ใช้ฝึกอบรมโดยมากจะเป็นสถานที่ฝึกฝนชั่วคราว การฝึกอบรมที่ใช้เวลาการฝึกอบรมหลายวันจะมีผลต่อการโยกย้ายเครื่องมือที่ใช้สำหรับการฝึกอบรมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับ การจัดทำเทคนิควิธีการสอนสำหรับหลักสูตรที่มีระยะเวลาการจัดการเรียนการสอนที่จำเป็นต้องใช้เวลาการฝึกอบรมที่นานขึ้น

2.2 ควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการจัดเก็บองค์ความรู้ ที่ได้จากการฝึกทักษะวิชาชีพที่เหมาะสมสำหรับแต่ละหมู่บ้าน เพื่อต่อยอดผลงานสร้างนวัตกรรมประจำหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ

References

- Boonsanong, S., & Promchun, S. (2017). Development coaches to improve teaching and learning in vocational college. *Journal of technical education development*, 29(102), 21-33.
- Bureau of Standards and Quality Assurance. (2007). *External quality assessment tool vocational education: Polytechnic college*. Bangkok: Bureau of Standards and Quality Assurance (Public Organization). [in Thai]
- Choosup, S. (2013). Satisfaction of the trainees toward the occupation development program. *Journal of social sciences Srinakharinwirot University*, 16, 215-224. [in Thai]
- Evaluation Office. (2010). *Report on the monitoring of educational management of local administrative organizations*. (2008). Bangkok: Ploenchit Studio. [in Thai]
- Hasakoon, R., Chiansana, C., & Sathidrayakon., P. (2016). Development of short-term curriculum management. Using the training module in teaching management for educational institutions under the Office of Vocational Education Commission. *Journal of Industrial Education King Mongkut's University of Technology North Bangkok*, 7(2), 52 – 60. [in Thai]
- Jason, L. H., & Marina, P. (2013). The other side of the coin: Vocational interests, interest differentiation and annual income at the occupation level of analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 83, 315 – 326.
- National Board of Education. (2010). *National Education Act (1999) No. 3*. Bangkok: National Education Commission. [in Thai]
- Naikongsiri, S., Pomjan, S., & Korakotjintanakan, P. (2012). Development of a teaching and learning model for vocational education in the bilateral system by integrating teaching in the workplace. *Journal of Rajamangala University of Technology Srivijaya*, 6(2), 78-87. [in Thai]
- Office of the Prime Minister. (2016). *National Economic and Social Development Board No. 12*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board. [in Thai]
- Pisutsinton, S. (2011). Community development model of vocational learning in cataract higher education institutions. *Journalism*, 22(2), 115-127. [in Thai]
- Valerie, A. J., & Terry, A. B. (2014). *Making use of professional development: Employee interests and motivational goal orientations*. *Journal of Vocational Behavior*, 84, 99-108.
- Sriudom, S., Sungkawadee, P., Jansila, V., & Majang, S. (2015). The model of learning management in municipal schools. *Journal of Education Naresuan University*, 17(4), 74-81.

Thaithanee, J. (2014). *Motivations for students to enroll in intensive training courses at the Bangkok Metropolitan Occupational Training Centers* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]

Wungmai, S., Korakotjintanakan, P., & Naikongsiri, S. (2018). To study the feasibility of establishing a short-term vocational training center for the community. In *the 13th National Symposium* (pp. 1629-1637). Bangkok: Research Center Faculty of Arts, Dhurakij Pundit University. [in Thai]